

CIS DE STRANDJUTTER

IS DIT EEN SPONS?... NEE,... EEN "RATELDUTS"

De vloedlijn kan in de winter tot laat in het voorjaar, rijkelijk bezaaid zijn met een soort sponsachtige massa's. Ze bestaan uit een heleboel blaasjes van ongeveer een cm groot. Veel strandwandelaars denken te doen te hebben met sponzen, want zo voelen ze ook aan: luchtig en samendrukbaar. Maar het zijn geen sponzen. Het zijn de legfels van de wulk, die grote slak waarvan je de nogal taaie dieren gekookt in de visstalletjes kunt kopen. Vissers noemen ze "rateldutsen", vermoedelijk naar het ratelend geluid die oude, droge en met zand en schelpengruis gevulde pakketjes kunnen maken.

DE WULK IN NESTEN

Wulken zetten hun eitjes af in de winter. Dat doen ze op allerlei harde substraten. Na de bevruchting houdt het vrouwtje de eitjes vaak nog een hele poos bij, om pas af te leggen als ze een geschikte ondergrond gevonden heeft. Vastgehecht op de zeebodem, is het zeker niet de bedoeling dat ze snel loskomen. Maar af en toe gebeurt het dat ze door stormen en activiteiten van de bodemberoerende visserij worden losgerukt en vervolgens aanspoelen op het strand.

Vroeger kon je heel uitzonderlijk wel eens een legsel vinden van wel een halve meter in diameter! De pakketten zijn dan ook niet

MD

afkomstig van één exemplaar. Wulkenvrouwtjes zetten hun eikapsels (de geelwitte blaasjes) samen af. Meer nog, de verschillende eitjes afkomstig van een wulkenvrouwtje zijn in de meeste gevallen zelfs niet bevrucht door één en hetzelfde mannetje. Het gaat er inderdaad nogal promiscue aan toe bij de wulken... Vanaf januari kun je verse wulken-nesten vinden. Omdat deze afgezette kapsels dan nog dooier bevatten, zijn ze gelig en bewaren ze slecht. Later, in het voorjaar - eens de jonge slakjes uitgeslopen zijn (want zo heet dat, uitsluipen) - zijn ze veel lichter en luchtiger en gaan ze, eenmaal losgerukt, drijven. De jonge wulkjes sluipen na 7-12 weken uit, een periode die afhankelijk van de watertemperatuur langer of korter kan zijn.

De kapseltjes zijn opgebouwd uit een soort vezelig eiwit en bevatten elk honderden zeer dooierrijke eitjes. Vooral aan de

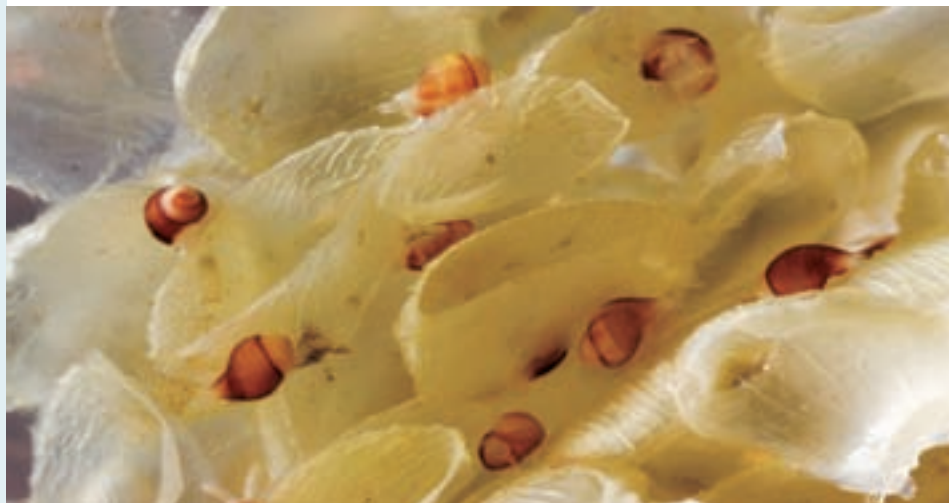
buitenkant vind je ook lege kapsels, die eerder een beschermende rol zouden vervullen. Bovendien zijn niet alle eitjes in een kapsel bevrucht. De meeste eitjes dienen gewoon als voedsel voor de pas uitgeslopen jonge wulkjes. Uiteindelijk levert elk kapsel gemiddeld slechts een vijftal jonge wulkjes van zo'n 3 mm groot op.

Intussen zit de wulk ook figuurlijk in nesten. Voor onze kust zijn ze grotendeels weggevisst en ook het geschikte substraat wordt almaar zeldzamer. Gelukkig kun je in de Oosterschelde, als duiker, het schouwspel van de eiafzetting van wulken nog in al zijn glorie aanschouwen.

MEEREIZEN VANUIT HET KANAAL

De meeste van de kapsels die bij ons op het strand aanspoelen zijn afkomstig van het Kanaal. Ze hebben er dan dikwijls al een lange weg op zitten, al rollend of zwevend over de zeebodem. Soms is dat ook te zien aan de inhoud van het pakket. Inderdaad, in wulkennesten kun je niet alleen jonge wulkjes aantreffen. Je vindt er ook, zeker in de wat oudere exemplaren, heel wat andere organismen zoals kleine schelpjes die verzameld zijn tijdens hun tocht over de zeebodem. Verder verbergen sommige dieren zoals porseleinkrabbetjes of andere kleine kreeftjes zich graag in oude wulkennesten. Zo'n bol biedt immers bescherming en voedsel, en je komt nog eens ergens anders. Trouwens, voor wie op zoek is naar een bezigheid op een lange winter- of koude zomeravond, waarom niet eens een wulken-nest uitpluizen?

(FK)

■ Op deze foto zijn een aantal pas uit de eieren geslopen wulkenslakjes te zien. Ze meten dan nog minder dan een halve centimeter (MD)